

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.061/2023/11.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke
Dr. Hornyák Szabolcs János, előadó bíró
Dr. Bartkó Levente, bíró
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, bíró
Dr. Varga Eszter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2024. szeptember 10.

Az ügy tárgya: emberrablás büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): I. rendű
II. rendű

Első fok: Veszprémi Törvényszék, 17.B.356/2021/128/I/1.,
ítélet, tárgyalás, 2023. február 7.

Másodfok: Győri Ítéltábla, Bf.II.26/2023/12., ítélet,
nyilvános ülés, 2023. június 9.

Az indítvány előterjesztője: az I. rendű és a II. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: az I. rendű és a II. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az emberrablás büntette és más bűncselekmények miatt az I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű és a II. rendű terheltek védői által benyújtott felülvizsgálati indítványokat elbírálv a Veszprémi Törvényszék 17.B.356/2021/128/I/1. számú és a Győri Ítéltábla Bf.II.26/2023/12. számú ítéletét az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Veszprémi Törvényszék a 2023. február 7. napján meghozott 17.B.356/2021/128/I/1. számú ítéletével bűnösnek mondta ki az I. rendű terheltet emberrablás büntetében [Btk. 190. § (1) bekezdés a) pont], tártettesként elkövetett személyi szabadság megsértése büntetében [Btk. 194. § (1) bekezdés], 2 rendbeli zsarolás büntetének kísérletében [Btk. 367. § (1) bekezdés] és 2 rendbeli kényszerítés büntetének kísérletében (Btk. 195. §); míg a II. rendű terheltet bűnsegédként elkövetett emberrablás büntetében [Btk. 190. § (1) bekezdés a) pont], tártettesként elkövetett személyi szabadság megsértése büntetében [Btk. 194. § (1) bekezdés], 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett zsarolás büntetének kísérletében [Btk. 367. § (1) bekezdés] és 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett kényszerítés büntetének kísérletében (Btk. 195. §). Ezért halmazati büntetésül az I. rendű terheltet 6 év, a II. rendű terheltet 3 év 6 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte azzal, hogy mindketten legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsáthatók feltételes szabadságra. Az I. rendű terheltet 200 napi tétel, napi tételenként 2.000 forint, így összesen 400.000 forint pénzbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra, a II. rendű terheltet pedig 2 év közügyektől eltiltásra is ítélte. Elrendelte a Szentendrei Járásbíróság 4.B.237/2013/77. számú ítéletével az I. rendű terhelttel szemben kiszabott 2 év börtönbüntetés utólagos végrehajtását. Rendelkezett továbbá a bűnjelekről és a bűnügyi költségről.

[2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2023. június 9. napján jogerős Bf.II.26/2023/12. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. Az I. rendű terhelt terhére rótt tártettesként elkövetett személyi szabadság megsértése büntetteként [Btk. 194. § (1) bekezdés], 1 rendbeli zsarolás büntetének kísérleteként [Btk. 367. § (1) bekezdés], valamint 2 rendbeli kényszerítés büntette kísérleteként (Btk. 195. §) értékelt cselekményeket egységesen tártettesként elkövetett garázdaság vétségének [Btk. 339. § (1) bekezdés], míg az emberrablás büntetteként [Btk. 190. § (1) bekezdés a) pont] és további 1 rendbeli zsarolás büntette kísérleteként [Btk. 367. § (1) bekezdés] értékelt cselekményeket egységesen emberrablás büntetének [Btk. 190. § (1) bekezdés a) pont] minősítette. A II. rendű terhelt terhére rótt tártettesként elkövetett személyi szabadság megsértése büntetteként [Btk. 194. § (1) bekezdés], 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett kényszerítés büntette kísérleteként (Btk. 195. §), valamint bűnsegédként elkövetett

zsarolás büntette kísérleteként [Btk. 367. § (1) bekezdés] értékelt cselekményeket egységesen társtettesként elkövetett garázdaság vétségének [Btk. 339. § (1) bekezdés], a bűnsegédként elkövetett emberrablás büntetteként [Btk. 190. § (1) bekezdés a) pont] és további 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett zsarolás büntette kísérleteként [Btk. 367. § (1) bekezdés] értékelt cselekményeket egységesen bűnsegédként elkövetett emberrablás büntetének [Btk. 190. § (1) bekezdés a) pont] minősítette. Az I. rendű terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 5 évre, a II. rendű terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 3 évre enyhítette. Mellőzte az I. rendű terhelttel szemben a pénzbüntetésre és annak meg nem fizetése esetére vonatkozó rendelkezéseket. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét – további pontosítással – az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

[3] A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege a következő:

az I. rendű terhelt 2012. szeptember 13. és 2019. május 14. napja közötti időszakban egy night clubot üzemeltetett. A bárban dolgozó sértett1 és az ott dolgozni szándékozó sértett2 számára előírta, hogy saját maguk hasznára prostitúciós tevékenységet a településen nem folytathatnak. Az I. rendű terhelttől a night club pultos alkalmazottjaként dolgozó II. rendű terhelt azt az utasítást kapta, hogy folyamatosan kutassa fel és ellenőrizze azokat a prostituáltakat, akik a település területén az ő engedélye nélkül szexuális szolgáltatást nyújtanak.

A sértett1 és sértett2 elhatározták, hogy az I. rendű terhelt tiltása ellenére a maguk szervezésében és saját nyereség elérése érdekében prostitúciós tevékenységet kezdenek. Az önálló prostitúciós tevékenységüket támogató élettársaikkal, sértett3 és sértett4-gyel a településen, egy apartmanházban az emeleti 6. számú szobát bérelték ki. Ezzel egyidejűleg a sértett1 és sértett2 a prostitúciós tevékenységüket internetes oldalon is meghirdették. 2019. február 15. napján, 20 óra 31 perc körüli időben telefonon arról tájékoztatták a II. rendű terheltet, hogy aznap nem kívánnak a night clubban megjelenni, mert az előző nap sem volt bevételük, azonban, ha a bárba vendég érkezik, ők azonnal odamennek.

A II. rendű terhelt 2019. február 15. napján, az esti órákban az I. rendű terhelt tudomására hozta, hogy a sértett1 és sértett2 a night clubban aznap nem kívánnak dolgozni, és egy internetes hirdetési oldalra prostitúciós tevékenység céljából, más települési helymegjelöléssel bejelentkeztek. A II. rendű terhelt ellenőrizni akarta, hogy a sértett1 és sértett2 betartják-e az I. rendű terhelt utasítását, ezért egy ismerősével 22 óra körül telefonon felhívta a sértett1-et, és nála szexuális szolgáltatást rendelt meg. Így a terheltek számára nyilvánvalóvá vált, hogy a sértett1 és sértett2 a településen folytatnak prostitúciós tevékenységet, ezért 2019. február 15. napján 23 óra körüli időben a II. rendű terhelt által vezetett személygépkocsival megjelentek a telefonon megbeszélt helyszínen. Céljuk az volt, hogy a sértett1-et és sértett2-t, valamint élettársaikat, a sértett3-at és sértett4-et erőszak alkalmazásával arra kényszerítsék, hogy a prostitúcióhoz kapcsolódó önálló jövedelemszerző tevékenységükkel a településen felhagyjanak.

A szexuális szolgáltatás megrendelésére figyelemmel a sértett3 és sértett4 az apartmanház 6. számú szobájából az udvarra mentek azért, hogy a sértett1 és sértett2 prostitúciós tevékenységét ne zavarják. A sértett1 a szexuális szolgáltatást megrendelő ismeretlen személy telefonhívására az utcára ment. A gépkocsiból kiszálló I. rendű terheltet meglátva rájött, hogy nem vele egyeztetett a szexuális szolgáltatásról, ezért vele szóváltásba került, majd amikor a II. rendű terhelt is kiszállt a személygépkocsiból és megindult az I. rendű terhelt után, a sértett1 úgy gondolta, hogy a terheltek erőszakot fognak alkalmazni velük szemben. A sértett1 ezért az utcáról a panzió udvarára futott, ahol „jön a II. rendű terhelt és egy benga állat” felszólítással a sértett3-at és sértett4-et menekülésre szólította fel. A terheltek követték a sértett1-et a panzió udvarára, ahol az I. rendű terhelt azzal a felszólítással vonta felelősségre a sértett4-et és sértett3-at az önálló prostitúciós tevékenység miatt, hogy „megvagytok”, „mit

képzelték, hogy az én városomban ezt csináljátok?”. A fizikailag erős testalkatú I. rendű és az őt követő II. rendű terheltek olyan fizikai erőfölényben és fenyegetően léptek fel, hogy a sértett3 a terheltek mellett az utcára kifutott, és elmenekült. Eközben az I. rendű terheltek a szintén menekülni készülő sértett4-et megpróbálta ebben megakadályozni, elkapni, azonban a sértett4 kitért az I. rendű terheltek elől, aki azonban megütötte őt, melytől a sértett a kerítésnek esett, majd az utcára kifutott, és a sértett3 után menekült. A sértett4 és sértett3 a közelben, egy ház kertjében elrejtőztek.

Miközben a sértett4 és sértett3 elfutottak, az I. rendű terheltek erőszakos fellépése miatt a sértett1 az udvarról az apartmanház emeletére menekült, ahol a sértettek által bérelt 6. számú szoba melletti 7. számú szobába futott be, majd a bejárati ajtót nyitva hagyva egy szekrényben rejtőzött el. Az I. rendű terheltek azt kiabálva, hogy „most meghalsz” a sértett1 után ment, és a 6. számú szobába nyitott be, ahol azonban a sértett2 tartózkodott. Az I. rendű terheltek az apartmanház emeleti folyosójára a II. rendű terheltek is követte. Az I. rendű terheltek a 6. számú szoba ajtajában megállt, kiabálva felszólította az ágyon ülő sértett2-t, hogy „hívd ide az embereidet, mert ha nem, akkor téged foglak agyonütni”. Az I. rendű terheltek – miközben folyamatosan arra szólította fel a sértett2-t, hogy hívja vissza a sértett3-at és sértett4-et – tovább fenyegette a sértett2-t azzal, hogy ha ezt nem teljesíti, őt agyon fogja ütni, vele szemben durva szexuális erőszakot fognak elkövetni, eltörni mind a 10 ujját. Kérdőre vonta továbbá a sértett2-t, amiért a sértettek az ő városában „kurválnak” merészelnek. Az I. rendű terheltek közölte a sértett2-vel, hogy addig nem mehet ki a szobából, amíg a sértett3 és sértett4 vissza nem jönnek az apartmanházba. A megfélemlített, síró sértett2 23 óra 38 perckor telefonon felhívta a sértett3-at, és visszahívást kért. A sértett3 23 óra 39 perckor felhívta a sértett2-t, aki elmondta, hogy ha a sértett3 és a sértett4 nem jönnek vissza az apartmanházba 2 percen belül, akkor az I. rendű terheltek őt durván tetteleg bántalmazza. A sértett2 közlése a sértett3 és sértett4-et arra készítette, hogy a hatóság segítségét kérjék, ezért a sértett4 telefonon bejelentést tett a rendőrségre, hogy megtámadták őket, a sértett1-et és sértett2-t fogva tartják, amely miatt azonnal rendőri intézkedést kért. Eközben a sértett2 fogvatartási helyén az I. rendű terheltek az apartmanház szobájában feldúltan, türelmetlenül járkált, a folyosóra is kilépett, a 6. számú és a 7. számú szoba bejárati ajtaját is elállta. Az I. rendű terheltek ezen magatartása, valamint a sértett2 élete és testi épsége elleni fenyegetésekkel történő megfélemlítése, továbbá a közöttük mutatkozó fizikai erőkülönbség miatt a sértett2-nek nem volt lehetősége a szobát elhagyni, csak úgy, ha az I. rendű terheltek a szabadon bocsátás feltételeként megszabott követelését a sértett4 és sértett3 teljesítik. Ezalatt a II. rendű terheltek a sértett2 fogvatartási helyének közelében, az emeleti folyosón tartózkodott, amely hozzájárult a sértett2 megfélemlítéséhez, valamint ahhoz, hogy a sértett2 a fogvatartási helyét, a 6. számú szobát ne tudja elhagyni. A szekrényben rejtőzködő sértett1 a 7. számú szobában, a nyitott ajtó mellett hallotta az I. rendű terheltek erőszakos, fenyegető fellépését, az általa megszabott követeléseket, valamint tudomása volt a II. rendű terheltek az I. rendű terheltek támogató tevékenységéről, amely őt is megakadályozta abban, hogy a bejárati ajtót, és a folyosót elálló terheltek mellett a szobát elhagyja. A terheltek a sértett1 emeletre menekülését észlelték, majd a II. rendű terheltek a sértett1-et a 7. számú szobában kereste, de nem találta meg.

23 óra 45 perc körüli időben az I. rendű terheltek felszólította a sértett2-t, hogy menjenek le az udvarra a sértett4 és sértett3 elé. Az I. rendű terheltek és a sértett2 a szobából a folyosóra kimentek, majd a földszinten, az udvarra vezető lépcsősornál megálltak. Ezt követően az I. rendű terheltek közölte a sértett2-vel, hogy amennyiben a sértett4 és sértett3 két percen belül nem érnek vissza az apartmanhoz, akkor a sértett2-t úgy rúgja térden, hogy az eltörik. Az I. rendű terheltek meg is mutatta a sértett2-nek, hogy a térd rugást hogyan fogja végrehajtani, ezért két alkalommal kis erővel térden rúgta sértett2-t, amelyek sérülést nem okoztak. Az I. rendű terheltek tettelegessége, és a súlyos testi sértés okozásának kilátásba helyezése a sértett2 félelmét

tovább erősítette, menekülését lehetetlenné tette, amelyhez hozzájárult az is, hogy a II. rendű terhelt a lépcsősor alján ült, így a sértett² lehetséges menekülési útvonalát elzárta.

Mintegy 10 perccel később, 23 óra 55 perckor a rendőrkapitányság járőrei a sértett⁴-gyel és sértett³-mal együtt a panzió udvarába megérkeztek, ahol igazoltatták a terhelteket. A rendőri intézkedés eredményeként a sértett² a terheltek fogvatartásából kiszabadult, a sértett¹ pedig előjött a szekrényből.

Az I. rendű terhelt a sértett²-t túszként tartotta fogva, és szabadon bocsátását ahhoz a feltételhez kötötte, hogy a sértett⁴ és a sértett³ visszatérjenek a panzióba azért, hogy őket a prostitúciót támogató tevékenységüknek az abbahagyására kényszerítse. A terheltek erőszakos, fenyegető fellépése folytán megfélemlített sértett¹ elrejtőzött, rejtékhelyét addig nem merte elhagyni, amíg az intézkedő rendőr a szekrényben meg nem találta.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen az I. rendű és a II. rendű terhelt védői terjesztettek elő – egyező tartalmú – felülvizsgálati indítványt – a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára alapítottan – elsődlegesen a terheltek emberrablás büntette miatt emelt vád alóli felmentése, másodlagosan a terhükre emberrablás büntetteként értékelt cselekmény személyi szabadság megsértése büntettének minősítése, és a kiszabott büntetés enyhítése érdekében.

[5] A felülvizsgálati indítványokat a védők kizárólag az emberrablás büntettének értékelt cselekmény vonatkozásában terjesztették elő.

[6] A felülvizsgálati indítványok szerint ahhoz, hogy az I. rendű terhelt cselekménye tényállásszerű legyen, az erőszaknak, illetve az élet vagy testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetésnek a személyi szabadság megsértéséhez, vagyis a sértett² személyi szabadságának elvonásához kellett volna kapcsolódnia.

[7] A jogerős ítéleti tényállás szerint azonban az I. rendű terhelt erőszakot egyáltalán nem alkalmazott, a fenyegetés pedig nem a személyi szabadság elvonásához vagy korlátozásához, hanem a sértett² felé megfogalmazott követeléshez, annak érvényesítéséhez kapcsolódott. A támadott határozat sértett² személyi szabadságát érintő egyetlen megállapítása, hogy az I. rendű terhelt közölte vele, hogy addig nem mehet ki a szobából, amíg a sértett³ és sértett⁴ vissza nem mennek. Ez azonban nem a személyi szabadság elvonását célzó fenyegetés, sőt nem is fenyegetés, és különösen nem az élet vagy testi épség ellen irányuló.

[8] Az I. rendű terhelt cselekményében nem lelhető fel a magatartások azon elkülönült sorrendje, amit a törvény az emberrablás megállapításához megkövetel. Nincs meg a személyi szabadság megfosztása, majd a személyi szabadságától a jogszabályban leírt módon megfosztott sértett szabadon bocsátásának feltételül megfogalmazott követelés előterjesztése. Az I. rendű terhelt célja nem a túszedés, és ennek eredményeként valamely kikényszeríteni kívánt előny megszerzése volt, hanem egyértelműen arra törekedett, hogy a sértettek általa vélt magatartásáról meggyőződjön.

[9] A védő szerint az I. rendű terhelt cselekménye emberrablás büntettének nem minősülhet, legfeljebb személyi szabadság megsértése büntetteként értékelhető.

[10] Mivel nem követte el az emberrablás büntettét, fogalmilag kizárt, hogy a II. rendű terhelt ahhoz szándékosan segítséget nyújtott. Ezért az ő felelőssége bűnsegédként elkövetett emberrablás büntetében nem állapítható meg.

[11] A kiszabott büntetéssel összefüggésben a II. rendű terhelt védője utalt arra is, hogy a II. rendű terhelt az I. rendű terhelt utasítására ment a bűncselekmény helyszínére, nem állt szándékában bűncselekményt elkövetni, és lényegében az I. rendű terhelttől tartva együtt mozgott vele, de aktív magatartást nem tanúsított.

[12] A Legfőbb Ügyészség BF.1196/2023/2. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványokat alaptalannak tartotta.

[13] Kifejtette, hogy a sértett² a személyi szabadságától nem kizárólag azért volt megfosztva, mert az I. rendű terhelt elállta előle a menekülés útját, hanem ezentúl azért is, mert nyilvánvalóvá tették a számára, hogy addig semmiképpen nem hagyhatja el a helyszínt, amíg a társai a helyszínre nem érnek.

[14] A sértett személyi szabadságától fenyegetéssel történt megfosztása, és a követelés bejelentése gyakorlatilag egyidejűleg történt, azok egymástól időben nem elválaszthatók. Hangsúlyozta, hogy mind a fenyegetés, mind a követelés ismételten elhangzott.

[15] Eseti döntésre hivatkozva utalt rá, hogy az emberrablás megvalósulása szempontjából annak van jelentősége, hogy a személyi szabadságtól megfosztás a követelés teljesítése érdekében történjen, a szabadon bocsátás feltétele pedig a követelés teljesítése legyen.

[16] Jelen ügyben a kétségtelenül lenyűgöző erejű fenyegetés nem kizárólag azt a célt szolgálta, hogy a sértett² hajlandó legyen visszahívni a társait, hanem azt is, hogy a követelés teljesítéséig túszként a helyszínen maradjon. A személyi szabadságtól való megfosztás, és a szabadon engedés feltételül szabott követelés közlése egymásba fonódott, a sértettet ért kvalifikált fenyegetés a követelés teljesítését, és a szobában való maradásra kényszerítését egyaránt szolgálta.

[17] Álláspontja szerint a II. rendű terhelt bűnsegédi magatartása az I. rendű terhelt által kifejtett tettesi magatartáshoz kapcsolódott, így az emberrablás büntette vele szemben is törvényesen került megállapításra.

[18] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatot mindkét terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

III.

[19] Az I. rendű és a II. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítvány egyaránt nem alapos.

[20] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben jogi – nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 648. § a)-d) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[21] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.

[22] A Kúria a jogerős ügydöntő határozatot a Be. 659. § (5) bekezdése alapján – a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések kivételével – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében, és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

[23] A védők az indítványaikban kifejezetten rögzítették, hogy csak az emberrablás büntetnének megállapítására vonatkozó ítéleti rendelkezések felülvizsgálatát kérik, így a jogerős ügydöntő határozat vizsgálatára ezt meghaladóan nem kerülhetett sor.

[24] A védők álláspontja szerint a terhelték nem követték el az emberrablás büntetést, ugyanis az I. rendű terhelt nem a személyi szabadságától való megfosztás érdekében alkalmazott fenyegetést a sértett2-vel szemben, hanem a fenyegetés valójában a már megfogalmazott követeléshez kapcsolódott.

[25] A Btk. 190. § (1) bekezdése szerint emberrablás büntetést követi el és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki mást személyi szabadságától

- a) erőszakkal, illetve az élet vagy testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetéssel vagy
- b) védekezésre vagy akaratnyilvánításra képtelen állapotba helyezésével vagy ilyen állapotát kihasználva

megfoszt, és szabadon bocsátását követelés teljesítésétől teszi függővé.

[26] Az emberrablás büntetnének konjunktív elkövetési magatartásai vannak, eszköz- és célcselekményre oszlik. Eszközcselekménye a személyi szabadságtól megfosztás, amelynek elkövetési módja az erőszak, avagy a kvalifikált fenyegetés, illetve a passzív alany védekezésre vagy akaratnyilvánításra képtelen állapotba helyezése, vagy ilyen állapotának kihasználása. Az emberrablás tényállásszerűségéhez szükséges kvalifikált fenyegetés azt jelenti, hogy a fenyegetésnek az élet vagy a testi épség ellen kell irányulnia, valamint közvetlennek kell lennie. Közvetlen a fenyegetés, ha a kilátásba helyezett hátrány nyombani bekövetkezésével kell számolni.

[27] A célcselekmény a követelés érvényesítése, amelynek érdekében az elkövető feltételt szab: a személyi szabadságától megfosztott passzív alany szabadon bocsátását a követelés teljesítésétől teszi függővé.

[28] Az emberrablás büntette tekintetében bármely követelés alkalmas a bűncselekmény megállapítására, és annak a tényállásszerűség szempontjából nincs jelentősége, hogy az elkövető jogtalan, avagy jogos, illetőleg jogosnak vélt követelés teljesítésétől teszi függővé sértett szabadon bocsátását (BH 2003.442.). A követelésnek konkrétan és kifejezettnak kell lennie.

[29] Helytállóan utalt a Legfőbb Ügyészség arra, hogy az emberrablás megvalósulása szempontjából annak van jelentősége, hogy a személyi szabadságtól való megfosztás a követelés teljesítése érdekében történjen, a szabadon bocsátás feltétele pedig a követelés teljesítése legyen.

- [30] Jelen ügyben azt irányadó tényállás ezzel összefüggésben a következőket tartalmazza:
- a sértettek tartózkodási helyére érkező, fizikailag erős testalkatú I. rendű és az őt követő II. rendű terhelt fizikai erőfölényben voltak, és fenyegetően léptek fel;
 - az I. rendű terhelt erőszakos fellépése miatt a sértett1 az udvarról az apartmanház emeletére menekült, befutott egy szobába, és a bejárati ajtót nyitva hagyva elrejtőzött egy szekrényben;
 - I. rendű terhelt azt kiabálta, hogy „most meghalsz”, a sértett1 után ment, és egy másik szobába nyitott be, ahol a sértett2 tartózkodott;
 - az I. rendű terhelt a szoba ajtajában megállt, kiabálva felszólította az ágyon ülő sértett2-t, hogy „hívd ide az embereidet, mert ha nem, akkor téged foglak agyonütni”;

- folyamatosan arra szólította fel a sértett2-t, hogy hívja vissza a sértett3-at és a sértett4-et;
- tovább fenyegette a sértett2-t azzal, hogy ha ezt nem teljesíti, őt agyon fogja ütni, vele szemben durva szexuális erőszakot fognak elkövetni, eltöri mind a 10 ujját;
- kérdőre vonta, amiért a sértettek az ő városában „kurválnak” merészelnek;
- közölte a sértett2-vel, hogy addig nem mehet ki a szobából, amíg a sértett3 és sértett4 vissza nem jönnek az apartmanházba;
- ennek hatására a megfélemlített, síró sértett telefonon beszélt sértett4-gyel, és elmondta neki, hogy ha nem jönnek vissza 2 percen belül, akkor az I. rendű terhelt őt durván tetteleg bántalmazni fogja;
- eközben az I. rendű terhelt az apartmanház szobájában feldúltan, türelmetlenül járkált, a folyosóra is kilépett, és mindkét ott lévő szoba bejárati ajtaját is elállta;
- később felszólította a sértett2-t, hogy menjenek le az udvarra a sértett4 és sértett3 elé;
- a földszinten, az udvarra vezető lépcsősornál megálltak, majd az I. rendű terhelt közölte a sértett2-vel, hogy amennyiben a sértett4 és sértett3 két percen belül nem érnek vissza az apartmanhoz, akkor a sértett2-t úgy rúgja térden, hogy az eltörik;
- ezt követően meg is mutatta a sértett2-nek, hogy a térdrúgást hogyan fogja végrehajtani, ezért két alkalommal kis erővel térden rúgta a sértett2-t, amelyek sérülést nem okoztak.

[31] Mindezek alapján nyilvánvaló, hogy a sértett2 és a sértett1 a fizikai erőfölényben lévő terheltek megjelenésétől kezdve a rendőri intézkedés kezdetéig folyamatosan fenyegetés hatása alatt álltak. Ez a fenyegetés a sértett2 vonatkozásában abban realizálódott, hogy hallotta, hogy az emeletre tartó I. rendű terhelt azt kiabálja a menekülő sértett1-nek, hogy „most meghalsz”, neki célzottan pedig azt mondta az események során, hogy agyon fogja ütni, vele szemben durva szexuális erőszakot fognak elkövetni, eltöri mind a 10 ujját, illetve úgy fogja megrúgni, hogy eltörik a térde. Ez utóbbi nyomatékosítása céljából meg is rúgta a sértettet.

[32] Nyilvánvaló, hogy az I. rendű terhelt a sértett2-vel szemben kvalifikált fenyegetést alkalmazott, mert az a testi épsége ellen irányult, és a sértettnek a kilátásba helyezett hátrány azonnali bekövetkezésével reálisan kellett számolnia.

[33] A felülvizsgálati indítvány szerint az I. rendű terhelt cselekménye nem tényállásszerű, mert a fenyegetés azt követően hangzott el, hogy az I. rendű terhelt megfosztotta a sértettet a személyi szabadságától.

[34] Ez az érvelés téves.

[35] Mint ahogyan a Kúria az előzőekben kifejtette, az emberrablás tényállásszerűségéhez szükséges kvalifikált fenyegetés az eszközcselekmény, azaz a személyi szabadságtól való megfosztás elkövetési módja.

[36] Az ítélkezési gyakorlat töretlen abban, hogy a személyi szabadságtól való megfosztás időtartama közömbös, az bármilyen rövid idő esetén megvalósulhat {Kúria Bhar.I.1489/2019/6. számú határozat [94] bekezdés, BH 2020.227.}, jellemzően azonban tartós bűncselekmény. Akkor válik befejezetté, amikor a megfosztott állapot bármely rövid időre bekövetkezik, és akkor lesz bevégezett, ha a sértett ismét visszanyeri a személyi szabadságát.

[37] Jelen ügyben a kvalifikált fenyegetés tényállásszerű, mert az a személyi szabadságtól történt elvonás fenntartása érdekében, annak tartama alatt, folyamatosan történt.

[38] Helytállóan hivatkozott a Legfőbb Ügyészség arra, hogy a sértett személyi szabadságától fenyegetéssel történt megfosztása és a követelés bejelentése gyakorlatilag egyidejűleg megtörtént, azok egymástól időben (mesterségesen) nem választhatók el.

[39] Továbbmenően, az I. rendű terhelt a fenyegetések és a követelés folyamatos ismétlésével tartotta fenn a sértett személyi szabadságtól megfosztott állapotát.

[40] Mindezek alapján nem sértett törvényt az eljáró bíróság, amikor az I. rendű terhelt cselekményét emberrablás büntettének [Btk. 190. § (1) bekezdés a) pont], a II. rendű terhelt cselekményét pedig bűnsegédként elkövetett emberrablás büntettének [Btk. 190. § (1) bekezdés a) pont] minősítette, és törvényes a kiszabott büntetés is.

[41] A II. rendű terhelt terhére rótt cselekmény minősítésével összefüggésben a Kúria rámutat a következőkre.

[42] A Btk. 14. § (2) bekezdése kimondja, hogy bűnsegéd az, aki bűncselekmény elkövetéséhez másnak szándékosan segítséget nyújt.

[43] A törvényi rendelkezés értelmében a bűnsegéd részesi cselekménye a segítségnyújtás, amely a következőkes ítélezési gyakorlat szerint lehet fizikai és pszichikai is. Ennek megfelelően az irányadó tényállásnak tartalmaznia kell azokat a történeti tényeket, amelyekből arra lehet következtetni, hogy a bűnsegéd a tettesi alapcselekményt akár úgy segíti, hogy annak külső feltételét biztosítja (fizikai bűnsegély), akár úgy, hogy az elkövetésben a tettest bátorítólag támogatja, a már kialakult szándékát erősíti (pszichikai bűnsegély).

[44] A bűnsegély szándékos segítségnyújtás, azaz olyan cselekmény, amely előmozdítja vagy megkönnyíti a szándékos bűncselekmény elkövetését. A bűnsegéd felelősségének az az alapja, hogy elősegíti a szándékos bűncselekmény törvényi tényállásának a tettes által történő megvalósítását. A segítő magatartás nem csak fizikai, hanem pszichikai jellegű is lehet. A bűnsegély továbbá nem csak tevékenységben, hanem mulasztásban is megnyilvánulhat.

[45] További kritériumai a bűnsegélynek a segítségnyújtás szándékossága és a tettesi alapcselekmény szándékossága.

[46] Kétségtelen, hogy bűnösség – azaz ún. alanyi okozatosság – nélkül nincs tényállásszerűség, nincs felróhatóság, s ez megkívánt a részesi elkövetés esetében is.

[47] A részes (így a bűnsegéd) a tényállásszerű cselekményt nem megvalósítja, hanem ahhoz járul. A részes tetteshez társulása a tettes szándékához történik. A részesi szándék a tettesi szándékkal mutat egyezőséget, azt kiváltja, vagy véghezvitel végett erősíti. Ezért büntetendő a részes.

[48] A szándékegységre vont következtetés alapja, hogy az irányadó tényállás kellő pontossággal rögzítse mind a tettesi cselekményt, mind a részesi magatartást, illetve megismerhetően tartalmazza a tettesi és részesi magatartás közötti oksági kapcsolatot (EBH 2015.B.14.II.).

[49] A részesi tudat tartalma önálló, önmagában vett bűnösségvizsgálat tárgya, e szempontból a járulékoság közömbös, a részesi tudat tartalma pedig nem a törvényi tényálláson belüli magatartáshoz feltétlen szükségesség, hanem az ilyen magatartás bármilyen előmozdítása, (egyidejű) könnyítése, azaz a segítség.

[50] Ami a II. rendű terhelt magatartásához kapcsolódó tudati oldal vizsgálatát illeti, az ehhez szükséges tényeket az irányadó tényállás tartalmazza, az e tényekből levont jogkövetkeztetés pedig az alábbiak szerint helyes.

[51] A II. rendű terhelt végig tisztában volt az I. rendű terhelt cselekményével, ismerte annak okát és célját is. Az irányadó tényállás rögzíti, hogy az apartmanház emeletére követte az I. rendű terheltet, aki az előle menekülő sértett1 után indult. Tartalmazza azt is, hogy végig a sértett2 fogvatartási helyének közelében, a folyosón tartózkodott, s ezzel hozzájárult a sértett megfélemlítéséhez és ahhoz, hogy a sértett a szobát ne tudja elhagyni. Később, miután

az I. rendű terhelt, és a felszólítása nyomán a sértett² lementek a földszintre, a lépcsősor aljára ült, hogy a sértett lehetséges menekülési útvonalát lezárja.

[52] Nem sértett törvényt tehát az eljáró bíróság, amikor a kifogással érintett I. rendű és II. rendű terhelt cselekményét emberrablás büntetnének [Btk. 190. § (1) bekezdés a) pont] minősítette, melyet a II. rendű terhelt bűnsegédként követett el. A kiszabott büntetés mindkét terhelt esetében szintén törvényes.

[53] Ekként a Kúria az I. rendű és a II. rendű terheltek védői által előterjesztett felülvizsgálati indítványokat, azok keretei között elbírálván – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

IV.

[54] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[55] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2024. szeptember 10.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő
BÉ